

ประเภท : บทความ

หัวข้อข่าว : ตักบาตรเทโวโรหณะ (ด้านสังคม)

โดย : สมจิตร

ลงวันที่ : พุทธศักราช ที่ 5 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2560

เข้าชม : 20209

เรื่อง ตักบาตรเทโวโรหณะ

อีกไม่กี่วันก็จะถึงวันสำคัญทางพุทธศาสนาแล้ว นั่นก็คือ "วันออกพรรษา" ซึ่งในปี 2560 ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ 5 ตุลาคม 2560 หลังจากวันออกพรรษา 1 วัน จะตรงกับวันแรม 1 ค่ำ

เดือน 11 เป็น "วันตักบาตรเทโวโรหณะ" พุทธศาสนิกชนจะออกมาทำบุญตักบาตรกัน แต่ที่พิเศษกว่าทุกครั้งคือจะมีข้าวต้มลูกโยนร่วมอยู่ด้วย

“วันตักบาตรเทโวโรหณะ” เมื่อครั้งสมัยพุทธกาล เป็นการตักบาตรเนื่องในโอกาสที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งในคัมภีร์อรุณกถาธรรมบทบันทึกไว้ว่า เมื่อพระพุทธเจ้าแสดงยมกปาฏิหาริย์ (ปาฏิหาริย์เป็นคู่ ๆ) ที่ต้นมะม่วงใกล้เมืองสาวัตถีแล้วก็เสด็จขึ้นไปจำพรรษาที่ 7 บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพื่อเทศนาพระอภิธรรมโปรดพุทธมารดาเป็นเวลา 3 เดือน ครั้น ออกพรรษา

แล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเสด็จลงสู่มนุษยโลกทางบันไดพาดลงใกล้เมืองสังกัสสะ ในสมัยโบราณเป็นนครอยู่ในแคว้นปัญจาละ ปัจจุบันอยู่ไกลจากสาวัตถีไปประมาณ ๙๐ ไมล์ ตั้งอยู่ในรัฐอุตตรประเทศ อินเดีย

เมื่อชาวบ้านชาวเมืองที่เป็นพุทธศาสนิกชนทราบว่าพระพุทธองค์ได้เสด็จลงจากเทวโลก
กลับจากการโปรดพระพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์แล้ว
จึงได้พากันไปทำบุญตักบาตรพระพุทธองค์ที่นั่น
และเป็นการรอรับเสด็จพระพุทธองค์ด้วย
แต่เนื่องจากมีผู้ร้อรับจำนวนมากทำให้พุทธศาสนิกชนต้องโยนอาหารใส่บาตรพระพุทธ
องค์ ซึ่งสาเหตุนี้เองที่ทำให้เกิดประเพณี "วันตักบาตรเทโวโรหณะ"
สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

การตักบาตรรับเสด็จพระพุทธเจ้าได้ปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันมาจนเป็นประเพณี
ซึ่งชาวพุทธศาสนิกชนชาวไทยเรียกประเพณีนี้ว่า “วันตักบาตรเทโว” ซึ่งคำว่า "เทโว"
ย่อมาจาก "เทโวโรหณะ" แปลว่าการเสด็จจากเทวโลก
การตักบาตรเทโวจึงเป็นการระลึกถึงวันที่พระพุทธองค์เสด็จกลับจากการโปรดพระพุ
ทธมารดาในเทวโลก
ประเพณีการทำบุญกุศลเนื่องในวันออกพรรษานี้ทุกวัดในประเทศไทยก็จะมีพิธีเหมือน
กันจะแตกต่างกันก็เพียงแต่สถานที่ ที่สมมติว่าเป็นสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เท่านั้น

การร่วมพิธีตักบาตรเทโว มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1. เตรียมอาหารประเภท ข้าว และอาหารคาวหวานในตอนเช้า
และอาหารที่เตรียมเพื่อตักบาตรเป็นพิเศษในวันนี้ คือ ข้าวต้มมัด และข้าวต้มลูกโยน
วัดบางวัดอาจจะจำลองสถานการณ์วันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกชั้นดาวดึงส์
คือ ประชาชนจะนั่งหรือยืนสองฝั่งทางลงจากอุโบสถ หรือศาลา
ให้พระสงฆ์เดินเข้าแถวเรียงลำดับรับบาตรตรงกลาง
โดยมีมคัณายกเดินอัญเชิญพระพุทธรูปนำหน้าแถวพระสงฆ์

2. หลังจากตักบาตรแล้ว มีการอาราธนาศีล สมาทานศีล และรักษาศีล

3. นั่งฟังธรรม และทำสมาธิตามโอกาส เพื่อให้จิตใจบริสุทธิ์ผ่องใส

4. แผ่เมตตา และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้กับญาติ ผู้ล่วงลับและสรรพสัตว์ทั้งปวง

สำหรับข้าวต้มมัด หรือข้าวต้มลูกโยน เป็นอาหารที่
ทำมาจากข้าวเหนียวผัดกับกะทิและถั่วดำ
เมื่อผัดเสร็จแล้วก็นำมาปั้นเป็นก้อนขนาดเท่าลูกมะปรางห่อด้วยใบพวงที่มีลักษณะเหมือน

นโบอ้อย ห่อพันไปมาจนหุ้มข้าวเหนียวได้หมดเหลือปลายไว้ประมาณ 2 นิ้วฟุต
หลังจากนั้นใช้ตอกที่จักจากไม้ไผ่มามัดให้แน่นอีกหลัง แล้วจึงไปนั่งให้สูง
เป็นกิจกรรมที่ชาวบ้านจะมีการร่วมตัวกันกลุ่มเล็ก ๆ
เพื่อร่วมมือช่วยกันทำข้าวต้มลูกโยน

นับว่าในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 เป็นวัน “ตักบาตรเทโว”
เป็นประเพณีที่ทางชาวพุทธศาสนาสมควรอนุรักษ์ไว้เพราะประเพณีนี้นอกจากจะแสดง
ให้เห็นว่าพุทธศาสนิกชนยังมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาแล้ว
ยังเป็นประเพณีที่มีคุณค่าด้านอื่นอีกด้วย เช่น เป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
และทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างชาวบ้านกับวัดอีกด้วย

โดย เพทาย พิศุทธิ์ประภัสสร

เรียบเรียงโดย สมจิตร ตาลสุก